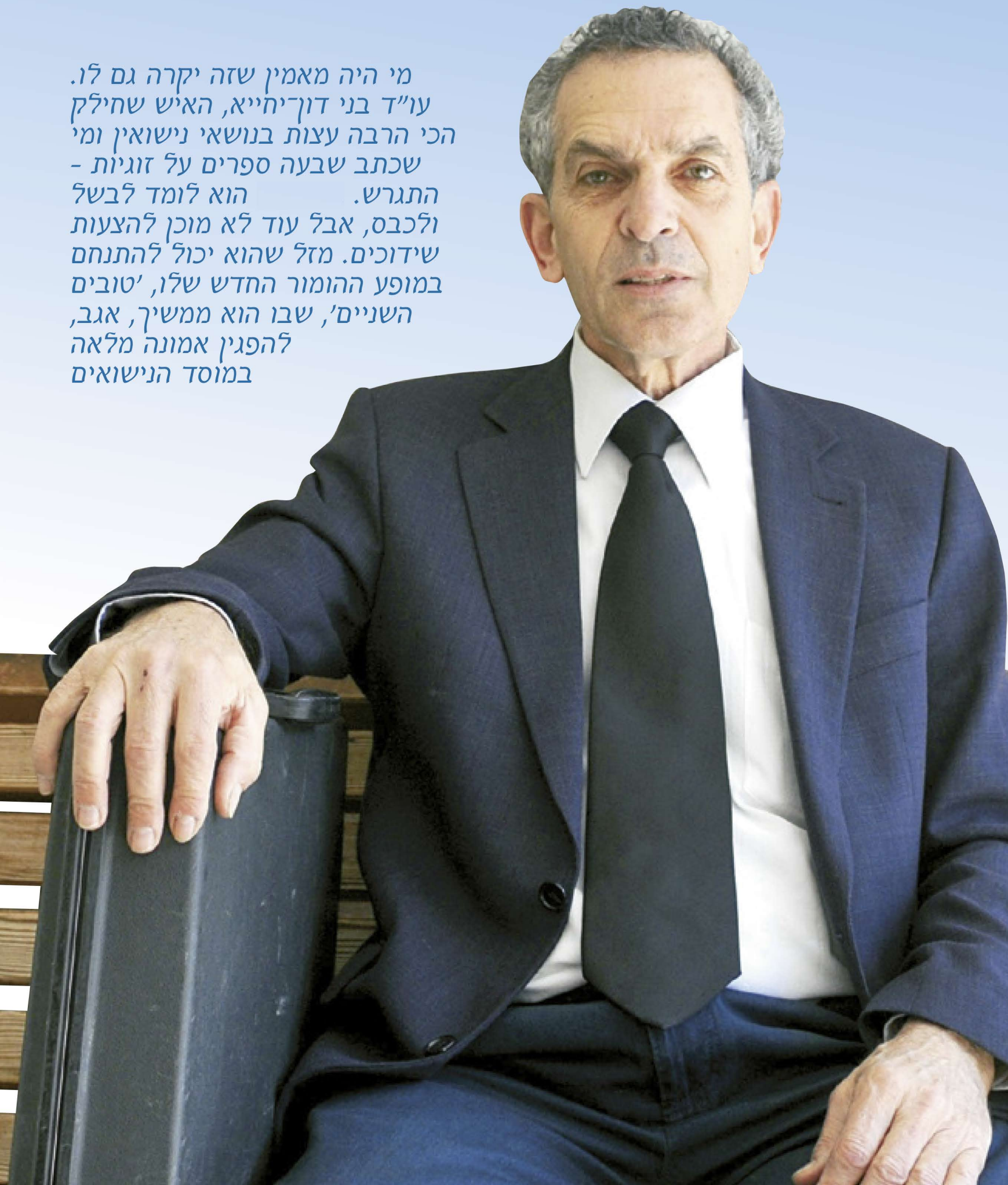

הסנדלר הולך יחף מאת שנתו

ריקי רט
צילום: יוסי אליגר

מי היה מאמין שזה יקרה גם לו.
עו"ד בני דון-יחיא, האיש שחילק
הכי הרבה עצות בנושאי נישואין ומי
שכתב שבעה ספרים על זוגיות -
התגרש. הוא לומד לבשל
ולכבס, אבל עוד לא מוכן להצעות
שידוכים. מזל שהוא יכול להתנחם
במופע ההומור החדש שלו, 'טובים
השניים', שבו הוא ממשיך, אגב,
להפגין אמונה מלאה
במוסד הנישואים

בני דון-יחיא:
היום אני הגיש יותר
ללקוחותיי

”תמיד אמרתי שלא אתגרש, כי אז אייצג את עצמי ולא אוכל לעמוד במחיר”

לספר על הפרטנר וההורה הנהדר שהם עזבו? לא קצת דביק? אם זה ככה, אז למה להתגרש?
(צוחק) “אני תמיד מייעץ לשמור על יחסים תקינים, במיוחד אם בסיפור מעורבים ילדים. ובכלל, לכל זוג שהתגרש היו גם שנים יפות, אז כדאי לשמר אותן בזיכרון, למרות הפרידה”.

לגבר לא מגיעה סולידריות?

בימים אלו עובר דון-יחיא לדירתו החדשה בגבעת-שמואל, השוכנת בסמוך לביתו הקודם, ומתרגל לסטטוס ‘גרוש’. הוא לומד לבשל (אני יכול לאכול בחוץ אבל מעדיף לנסות לבד), להפעיל את התנור החדש (כנ”ל), מתנסה בתוכניות של מכונת הכביסה החדשה (אני מקווה ללמוד את הסיפור הזה כמה שיותר מהר ועם כמה שפחות נזקים), והודף (וזמנית) הצעות שידוכים. היום, כשאתה מבין מה עובר על הלקוחות שלך, אתה מזדהה יותר עם מצוקותיהם? “כיום אני יותר רגיש לתחושות הלקוחות שלי. אני יותר מכבד את הבקשות שלהם. חלק מההתעקשויות שלהם, שפעם נראו בעיניי חסרות חשיבות, יותר מובנות לי היום”.

הכי חשוב זה לוותר

יום חמישי, שמונה בערב בתיאטרון גבעתיים. דווקא מתוך הצרות שהוא שומע מדי יום ביומו ומהחוויה האישית שחווה על בשרו, מעלה דון-יחיא את מופע הבידור שלו ‘טובים השניים’, מופע סטנד-אפ שהוא מגדיר כ”סיפורים, חיוכים, בדיחות ואמרות על נשים וגברים וצרות אחרות”. למרות שזו לא הופעתו הראשונה ושהוא מורגל בהופעות בבתי משפט מול בכירי עורכי הדין

חרי שמיטב ידועני ארצנו יצאו ממשרדו חופשיים לדרכם, אחרי שלל תוכניות האירוח שבהן חילק עצות בנושאי נישואין וגירושין, אחרי שחיבר שבעה ספרים שעוסקים בזוגיות, בסוף זה קרה גם לעורך הדין בני דון-יחיא. מי שנחשב לאחד מעורכי הדין המובילים בארץ לענייני משפחה וחתום על אלפי הסכמי גירושים, הפך גרוש בעצמו. “כל הבלגן התחיל במשפט אחד שאמרתי לאשתי, ‘הרי את מקודשת לי’”, הוא מספר במופע ההומור שהוא מעלה בימים אלו, ‘טובים השניים’. האמנת שאי פעם תיישם על עצמך את הידע המקצועי שרכשת?

”תמיד אמרתי שאני לא אתגרש, כי אם אתגרש אני אקח רק את עצמי לייצג את עצמי, ולא אוכל לעמוד במחיר”, הוא עונה. למרות זאת, לפני כשלושה חודשים פרקו הוא ורחל, עורכת דין ומגשרת במקצועה, את הזוגיות המשותפת שנמשכה למעלה מ-35 שנה. לבני הזוג חמישה ילדים ושמונה נכדים.

העובדה שכל חיך הבוגרים עסקת בנושא גירושים לא חיסנה אותך בפניהם?

דון-יחיא, כמו כל עורך דין, מתנסח בדיפלומטיות. שנים של עיסוק בנושאים מורכבים ודיסקרטיים פיתחו אצלו רגישות מיוחדת, וכשהדברים נוגעים אליו ואל ילדיו, הוא בוודאי אינו רוצה לפגוע. “זה קורה במשפחות הכי טובות”, הוא רומז גם לשם ספרו החדש, שעוסק בסיפורים מפתיעים על זוגיות. “היתה לי אשה יוצאת מן הכלל שהיא גם אמא מצוינת, אבל באיזשהו שלב אנשים מתבגרים ומשתנים וקשה מאוד לשמר את אותה האהבה שהיתה שם בראשית הדרך”.
זה גם מה שאתה ממליץ ללקוחות שלך?

והשופטים בארץ, ניכר בו כי הוא עדיין מתוח. מהר מאוד מתחלף המתח בסיחבוק הדדי עם הקהל. “מהן שלוש המילים שבעלים הכי מפחדים מהן?” הוא שואל. “מה עם הכלים?”, צועקת בלונדינית אחת מהקהל. “בוא נלך לקניון?”, תוהה גבר מקריח משורה שלישית. “דפקתי את האוטו”, מצייצת צעירה מהצד. דון-יחיא לא מתרשם. “אין משהו שמפחיד בעלים כמו ‘אנחנו צריכים לדבר’. איך שאומרים את המשפט הזה, ישר נדלקות כל הסירנות והנורות האדומות”. הקהל מצידו מעלה שאלות קשות לא פחות משל עצמו, כמו “למה התגרשת?”, ודון-יחיא מתחמק באלגנטיות. אתה עורך דין ידוע, מקצוע רציני לכל הדעות, מה פתאום להעלות מופע סטנד-אפ? אתה עושה צחוק מהעבודה?

“אני מופיע למעלה מ-35 שנה בבתי משפט ובתי הדין, אבל כלי מחיאות כפיים. לפעמים אחרי נאום משכנע, נדמה לי שהשופט מוחא לי בתוך תוכו כפיים. רציתי להרגיש את זה קורה בפועל. ההופעה בפני קהל ממלאת אותי באדרנלין, אני ניוון מהפידיבק של הקהל. חוץ מזה, כל כך הרבה שנים אני עוסק בעיקר במשפחות מתפרקות, רואה אנשים בשעתם הקשה, עוקב אחרי ילדים שנפגעו מקריסת הזוגיות של הוריהם. לכן הרגשתי צורך גם להעלות חיוכים על פני האנשים היושבים מולי

במפואר נעים לי לראות את הקהלה צוחקת במלוא פה. ובתוך כך אני מעביר מסר שזוגיות יכולה להיות דבר נפלא, שהנישואים הם המוסד המעניק את המרב ואת המיטב – אם יודעים לתפעל אותו כראוי.”

איך אפשר לתפעל אותו כראוי, לדעתך?

”ראשית, אני ממליץ לנשים לפני חתונה לעלות לכותל, כדי שילמדו לדבר לקיר. וברצינות, אני חושב שמאוד חשוב להתייעץ לפני החתונה עם דמות סמכותית מקובלת, זה יכול להיות יועץ, הורה, חבר, רב. לפני הנישואין אני ממליץ לפקוח עיניים, ואחרי הנישואין אני ממליץ לעצום אותם למחצה, או לפחות להתקין עמעם שיסנן את מה שאנחנו לא חייבים לראות. והכלל הכי חשוב הוא לוותר, לוותר, לוותר.”

זה לא עבד במקרה שלך...

”שנעבור לדבר על הספר החדש?”

כמו צ'כוב, רק עם פואנטה

מופע הסטנד-אפ הוא לא האמנות היחידה שדון-יחייא שולח בה את ידו. לאחרונה יצא ספרו השביעי, 'במשפחות הכי טובות' (הוצאת ידיעות אחרונות), 15 סיפורי זוגיות המסתיימים בפואנטה. בשפה שנונה ובעט מושחתת חושף דון-יחייא מהם הכוחות שמניעים את האדם למצוא בן זוג, לקיים איתו שותפות יומיומית, מתי היא מצליחה ולמה היא נכשלת. כדי להדגים הוא מספר על רשימת המכולת שהסגירה את הבעל הבוגדני, על טבעת היהלום שהשליכה אשה זועמת לים, על מודעת האבל המפחידה שנתלתה בשכונה החרדית וסידרה לגיבורת הסיפור גט, ועל הבעל האהוב שמת מסרטן אחרי 30 שנות נישואין מאושרות ונישול במפתיע את רעייתו מן הצוואה.

בין הסיפורים דון-יחייא משבץ אמרות שפר, ממאראק טוויין דרך ביל קוסבי וכלה בג'די סיינפלד, הסטנד-אפיסט הנערץ עליו. דון-יחייא כותב בקלילות ובהומור. פה ושם הוא משלב גם חרוזים אהובים עליו. הידיעה שבסופו של דבר יתהפך הסיפור שומרת על מתח ערני. לא ג'ון גרישם, אבל בהחלט סוף מפתיע שבמרבית המקרים יעלה חיוך גדול על פניו של הקורא. החיבה לכתיבה היא ככל הנראה גנטית – אביו של דון-יחייא היה עורך העיתון 'הצופה', אמו בת ה-95 ("אשה אצילית, יקרה וחכמה") עוקבת אחרי הספרים שלו והכתבות שנכתבים עליו. "זוה מסב לה יותר עונג מעבודתי בבית המשפט", אומר הבן.

למה דווקא סיפורי הפתעה?

”תמיד נמשכתי לסיפור הקצר, עלילה מרתקת המסתיימת בטוויסט. אני מוצא עניין רב בחיבור סיפור עם סיומת שהופכת את הקערה, כמו למשל בסיפורים של סומרט מוהם, אנטון צ'כוב ורוואלד דאל. זה אתגר לא קל למצוא פואנטה שמשאירה את הקורא פעור – פה הסיפורים הם מעין צילום רנטגן של מוסד הנישואים, של הדינמיקה בין איש לאשה, פסיפס המורכב

מהמיתות הקטנות של החיים. אני מנסה להסיר את המסכות שכולנו עוטים ולבחון מה קורה בפנים, מעבר לציפוי החיצוני. בין הסיפורים על נישואין וגירושין חשוב לי גם לחשוף חמלה אנושית בעולם מנוכר ולתת לה את הכבוד הראוי.”

עשירים מתגרשים יותר

דון-יחייא נולד בתל-אביב לשבתאי, ספרדי שנולד בליטא, ולילי, ייקית במוצאה. ההורים, שנחשבו דתיים-לאומיים, שלחו אותו להתחנך במוסדות לימוד של הציונות הדתית. הוא שומר מצוות, אבל ליברלי. "יש כאלה שמגדירים את זה כדתי לייט, אני מעדיף את ההגדרה דתי מאוזן. את הפסוק 'מאין יבוא עזרי...' אני מעדיף לקרוא: מ-ע' יבוא עזרי'. אם תוסיפי את ע' לדת, תקבלי דעת. אני מאמין שאדם צריך להיות בעל דעת ולא רק דת.”

בגיל 21 הוא הלך ללמוד משפטים, ומהר מאוד החל להתמחות בדיני משפחה. "המשכתי לתחום כי הוא עוסק ביחסים בין בני אדם, בדבר החשוב ביותר שישנו. ראיתי בזה שליחות". בתור עורך דין צעיר קיבל הצעה לכתוב מדור בענייני זוגיות ב'לאשה', ועד מהרה הפך לחביבם של הסלבריטאים המתגרשים. דודו טופז, אודטה, יגאל תומרקין, מנשה קדישמן ואתי אלון ("אחרי הפרשה של המעילה בעלה רצה להתגרש ממנה. מאוד התפלאתי, הרי אשה שיושבת 17 שנה זה סגולה לשלום בית ולנישואין מאושרים").

איך הפכת לעורך דינם של הסלבריטאים?

”כמו בכל תחום, זה עבד בשיטה של חבר מביא חבר. אני לא זוכר מי היה הראשון, אבל צחוק מחבר בין אנשים. היה להם נחמד, אז הם נשארו והביאו את החברים שלהם.”

הלקוחות שלך באים ממעמד סוציו-אקונומי גבוה. שפע כלכלי תורם ליציבות הנישואין, או דווקא מביא להתפוררותם?

”בלי שום ספק, עשירים מתגרשים יותר. הפיתויים גדולים, והכסף מקל על השיקום מחדש. אבל יש בעלי הון שבשל מעמדם הציבורי ממשיכים בזוגיות ריקה מתוכן, כדי להימנע מחשיפה תקשורתית העלולה לפגוע בביזנס.”

לא זול לעבור אצל דון-יחייא בדרך לרבנות. הוא עצמו מסרב להיכנס למספרים, אבל הערכות מדברות על 30 אלף דולר כתנאי לפתיחת תיק גירושים. "עורכי דין הגונים אומרים ללקוחות את המשפט הבא: 'אתם צריכים להתחלק ברכוש בשוויון מלא. חצי לכם וחצי לי'. אני לא יכול להגיד את זה על עצמי. לא התעשרתי ולא אתעשר מזה.”

ובכנות?

”יהודי אחד עבר בבית קברות וראה מצבה שעליה כתוב 'פה נטמן עורך דין ואדם ישר'. הוא שאל את עצמו, 'שני אנשים באותו קבר?'”

יש מיתון בשוק המתגרשים?

”לא. הלקוחות שלי יכולים

להרשות לעצמם להתגרש". מספר המתגרשים בישראל עלה בשנת 2008 בכ-5% לעומת 2007 וחצה לראשונה את רף ה-10,000 זוגות. כך עולה מנתונים שפרסמה השבוע הנהלת בתי הדין הרבניים. בשנה החולפת התגרשו בישראל 10,225 זוגות. איך אתה מסביר את העלייה המשמעותית הזאת?

”יש לכך מספר סיבות. הראשונה היא שתוחלת החיים התארכה מאוד, ואנשים לא רואים את עצמם נשואים לאורך זמן לאותו אדם. הסיבה השנייה היא המתירנות השוטפת מסביב, והשלישית היא שככל שמתרבים מקרי הגירושים, ההורים מגלים פחות

”נישואים הם המוסד המעניק את המרב ואת המיטב – אם יודעים לתפעל אותו כראוי”

רגישות לפגיעה בילדים.”

אתה גורם ש"בשביל הילדים" צריך להישאר ביחד?

ני חושב שאנשים רגישים ומצפוניים צריכים להתחשב בילדיהם כדי לא לאמלל אותם, אבל הכל תלוי בנסיבות. היום גם הפגיעה בילדים היא יחסית קטנה, כי תמיד יהיה ילד נוסף בגן/כיתה שההורים שלו גרושים.”

לא פעם נשמעת ביקורת על טיפול בתי הדין בנושא גירושים. אתה שותף לביקורת הזו?

”אני שותף לחלק מהביקורת, אם כי היא בהחלט מוגזמת. בשנים האחרונות חל שיפור גדול במערכת בתי הדין הרבניים. לאחרונה אני מגלה שלפעמים בית הדין מגלה יותר רגישות מבית המשפט. במקרים קשים של מסורבות גט, יש מקום לצפות שבית הדין יפעל יותר כדי להקל עליהן.”

אחרי כל מה שראית, אתה עדיין מאמין במוסד הנישואין?

”העלייה בשיעור הגירושין היא דווקא בגלל שאנשים עדיין מאמינים באהבה ובזוגיות. אנשים נפרדים משום שהם רוצים להתחיל זוגיות חדשה עם הטעם הנפלא הזכור להם מהשנים הראשונות של נישואיהם. אני חסיד גדול של המוסד הזה. לא מקרה הוא שהמוסד הזה שרד מתחילת התרבות האנושית וישרוד גם בעתיד. העולם בנוי זוגות זוגות, כמו בתיבת נח. אבל התיבה עתידה להיטלטל על מים סוערים מאי-פעם, ויותר נוסעים יקפצו מתיבה לתיבה, מאהבה לאהבה. חלקם יטבעו, וחלקם יתבעו.”

עולים בכ הרהורים על פרק ב'?

”רק ימים יגידו.”

ריקי רט